

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci, rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobce **J. Z.**, bytem D. 329, proti žalovanému **Magistrátu města Olomouce**, se sídlem Horní náměstí 583, Olomouc, o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu,

t a k t o:

I. Žaloba **s e z a m í t á .**

II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

Krajskému soudu bylo dne 15. 12. 2010 doručeno podání žalobce ze dne 9. 12. 2010, které v podané podobě nebylo možno projednat, protože postrádalo zákonem stanovené náležitosti. Žalobce ve svém podání označeném jako „žaloba s návrhem na předběžné opatření“ brojil proti postupu Odboru sociální pomoci

Magistrátu města Olomouce – nevyplacení dávky pomoci v hmotné nouzi - příspěvku na živobytí za listopad 2010. Žalobce navrhl, aby soud rozhodl o předběžném opatření, kterým by uložil žalovanému do tří dnů od doručení předběžného opatření vyplatit žalobci „dávku hmotné nouze“ za listopad 2010 a aby označil za nezákonný a nesprávný postup žalovaného, spočívající v pozastavení/nevyplacení příspěvku na živobytí ve výši 2020 Kč za měsíc listopad 2010 a aby soud žalovanému uložil, aby se takového jednání v budoucnu zdržel.

Soud vyzval opakovaně žalobce k doplnění podání tak, aby bylo jasné, jaký typ žaloby podává a čeho se domáhá. Soud podle obsahů doplnění nejprve usoudil, že jde o žalobu na ochranu proti nečinnosti.

Podle § 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s.ř.s.“), ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.

Podle § 5 s.ř.s. nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.

Z příloh k žalobě soud zjistil, že žalobce byl žalovaným vyzván, aby doplnil doklady k příspěvku na živobytí, jinak žalovaný zastaví výplatu dávky nebo ji sníží či odejme. Podle sdělení žalobce ze dne 17. 12. 2010 mu byla požadovaná dávka, o níž jde v souzené věci, vyplacena. Žalobce v tomto podání uvedl, že trvá na tom, že ze strany žalovaného šlo o nesprávný úřední postup a byla porušena jeho práva. Vyplacení dávky s měsíčním zpožděním potvrdil žalobce v podání ze dne 24. 1. 2011 a doložil to kopií poštovních poukázek. K podání žalobce doložil rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 29. 6. 2010, kterým mu byl příspěvek na živobytí snížen z 3.126 Kč na 2.020 Kč. Soud poznamenává, že přezkoumání tohoto rozhodnutí bylo předmětem řízení pod sp. zn. 73 Ad 17/2010 a ve věci bylo rozhodnuto tak, že se žaloba zamítá. V současné době je vedeno řízení o podané kasační stížnosti. Podle vyjádření žalovaného tento postupoval v souladu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi a správním řádem, veškerá odvolání žalobce byla vždy zamítnuta a k dotazu soudu na vyčerpání opravných prostředků na ochranu proti nečinnosti ve správním řízení žalovaný sdělil, že mu není známo, že by žalobce tyto prostředky uplatnil.

V replice ze dne 7. 10. 2011 žalobce označil postup žalovaného za šikanu, protože dopisu žalovaného ze dne 20. 10. 2010 porozuměl tak, že nemusí dokládat náklady na živobytí (tento dopis žalobce přiložil k žalobě). Žalobce poukázal na svou existenční situaci a zhoršení zdravotního stavu a na to, že hodlá věc předložit ESLP.

Předně soud konstatuje, že posoudil žalobu žalobce při rozhodování o věci samé jako úplnou i přesto, že z formálního hlediska nesplňovala přesně všechny zákonné náležitosti, skutkový stav a návrh žalobce byl však zjevný. Odmítnutím návrhu proto, že nebyl řádně doplněn, by došlo k odmítnutí přístupu k soudu a spravedlnosti (*denegatio iustitiae*).

Při posuzování podání žalobce, včetně jeho jednotlivých doplnění, soud dospěl k závěru, že se nemůže v souzené věci jednat o žalobu proti rozhodnutí, protože nebylo vydáno rozhodnutí o odnětí dávky či zastavení její výplaty či jejím snížení a dále soud dospěl k dalšímu, konečnému závěru, že v souzené věci nejde ani o žalobu na ochranu proti nečinnosti.

Pokud by se žalobce domáhal ochrany proti nečinnosti správního orgánu, podle § 79 odst. 1 s.ř.s. by to znamenalo, že by musel bezvýsledně vyčerpat prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, což se podle vyjádření žalovaného nestalo. Ani sám žalobce neuvádí, že by nějaké prostředky na ochranu proti nečinnosti uplatňoval. Teprve po vyčerpání těchto prostředků by se žalobce mohl žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek. Žalobce se však podle obsahu všech jeho podání v souzené věci nedomáhal vydání rozhodnutí či osvědčení. Proto tento typ žaloby a řízení soud při posuzování podané žaloby vyloučil. Navíc podle § 81 odst. 1 s.ř.s. soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí a dávka byla žalobci již vyplacena, přesto se žalobce domáhal vyslovení nezákonnosti postupu, při kterém došlo k pozdnímu vyplacení dávky.

Posledním možným typem řízení podle s.ř.s. je řízení na ochranu proti nezákonnému zásahu. Soud tedy umožnil žalobci přístup ke spravedlnosti (a soudu) tím, že typově zařadil žalobu pod uvedený typ řízení. I když nejde o žalobu proti rozhodnutí, samosoudkyně shledala, že je oprávněna věc rozhodnout, protože jde o rozhodování ve věci pomoci v hmotné nouzi podle § 31 odst. 2 s.ř.s., tudíž taková věc nepatří senátu a navíc takto již rozhodovala i v jiných věcech, kde shledal tento postup jako zákonný Nejvyšší správní soud tím, že kasační stížnost zamítl (např. žaloba na ochranu proti nečinnosti ve věci sp. zn. 73 Ad 3/2010, resp. z judikatury jiných soudů jde o usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 8. 2008, č. j. 42 Ca 19/2007-20 – všechny rozsudky správních soudů jsou dostupné buď na stránkách www.nssoud.cz anebo na žádost podle zákona č. 106/1999 Sb.).

Podle § 82 s.ř.s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování.

Podle § 85 s.ř.s. žaloba je nepřipustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky nebo domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.

Podle § 86 s.ř.s. soud zastaví řízení, zjistí-li, že po podání žaloby již zásah ani jeho důsledky netrvají a nehrozí opakování zásahu.

Při posuzování nevyplacení příspěvku na živobytí v měsíci listopadu 2010 a jeho vyplacení v prosinci 2010 soud zvažoval následující: pozdní vyplacení příspěvku na živobytí bylo zaměřeno proti žalobci, v důsledku pozdního vyplacení příspěvku na živobytí bylo proti žalobci zasaženo. Pozdní vyplacení příspěvku na živobytí není

rozhodnutím ani nečinností, není to ani vydání právního předpisu. Ačkoli zásahem jsou obvykle aktivní úkony, pozdní vyplacení příspěvku na živobytí bylo zásahem v užším slova smyslu a podle pojetí, podaného zákonnou dikcí s.ř.s. a na něj navazující judikaturou. Zásah směřoval proti veřejným subjektivním právům žalobce a byl vykonán v územním obvodu správního orgánu. Podmínka bránění se zásahu není podmínka žaloby. Aktivní žalobní legitimaci má ten, kdo byl přímo zkrácen na svých právech (tj. ten, kdo to tvrdí), tedy kdo podal žalobu, žalobce byl tedy k podání žaloby aktivně legitimován.

Podle § 43 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, příspěvek na živobytí se vyplácí v kalendářním měsíci, na který náleží, v pravidelných měsíčních lhůtách určených plátcem příspěvku.

Podle § 49 zákona písm. a) č. 111/2006 Sb. žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby jsou povinni osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu, dát písemně souhlas k ověření těchto skutečností a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav.

Podle § 49 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb. příjemce dávky je povinen

a) písemně oznámit orgánu pomoci v hmotné nouzi změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu, a to do 8 dnů ode dne, kdy se o těchto skutečnostech dozvěděl,

b) vyhovět výzvě orgánu pomoci v hmotné nouzi, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán pomoci v hmotné nouzi delší lhůtu.

Žalobce doložil k žalobě výzvu žalovaného ze dne 23. 11. 2010, aby doplnil a doložil údaje potřebné k vyplacení příspěvku na živobytí. A byl v této výzvě poučen, že podle § 49 odst. 2 a 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, pokud nedoloží skutečnosti rozhodné pro dávku za listopad 2010, její výši nebo výplatu, může být výplata dávky zastavena nebo dávka snížena či odejmuta. Žalobce přiložil k podání ze dne 24. 1. 2011 kopie poštovních poukázek, z nichž vyplývá, že od července 2010 do června 2011 byly všechny příspěvky na živobytí vyplaceny v řádných termínech. Podle sdělení žalovaného ze dne 23. 11. 2011 byl žalobce dne 23. 11. 2010 vyzván k doložení dokladů potřebných pro vyplacení příspěvku na živobytí za září a říjen 2010, ročního vyúčtování elektřiny, o aktivní snaze při hledání zaměstnání a karty Úřadu práce. Doklad o aktivní snaze při hledání zaměstnání a žádost o vystavení potvrzení v hmotné nouzi byly doloženy žalobcem dne 23. 11. 2010 a doručeny příslušnému pracovišti dne 24. 11. 2010. Dne 1. 12. 2010 si vyzvedl žalobce výzvu ze dne 23. 11. 2010 na poště a odboru sociální pomoci žalovaného byly doručeny zbylé doklady dne 6. 12. 2010. V nejbližším výplatním termínu dne 9. 12. 2010 byla dávka za listopad 2010 žalobci vyplacena, o čemž mezi účastníky není sporu.

Pokud žalovaný vyplatil příspěvek na živobytí na měsíc listopad v prosinci, tj. v nejbližším možném termínu, poté, co shromáždil potřebné podklady rozhodnutí a vzápětí poté, co byly dodány žalobcem, zásah nebyl nezákonný. Výchozím bodem

i v souzené věci je ústavní klauzule, že státní moc lze uplatňovat jen v případech, kdy tak stanoví zákon a v zákonem určených mezích (čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Pokud zásah nebyl nezákonný, je nadbytečné zabývat se dále tím, zda trvá zásah samotný anebo jeho důsledky či zda hrozí opakování zásahu. Přesto lze konstatovat, že podle tvrzení žalobce a provedeného dokazování důsledky zásahu spočívající v nevyplacení příspěvku na živobytí (či pozdním vyplacení příspěvku) netrvaly a neexistovala hrozba jeho opakování.

Soud neshledal to, že by byl žalobce uveden v omyl dopisem žalovaného ze dne 20. 10. 2010, který byl přiložen žalobcem k žalobě, protože v tomto dopise žalovaný žalobce poučil, že je třeba, aby doložil náklady na bydlení, že kontrolu těchto nákladů provádí žalovaný každý měsíc, aby včas zamezili případnému vystěhování klientů z důvodu neplacení, neboť se v takovém případě většinou octnou bez přístřeší a řešení těchto situací bývá velmi složité. Pokud by žalobce nedokládal úhradu nákladů spojených s bydlením, dávka pomoci v hmotné nouzi (příspěvek na živobytí) by mu nebyla snížena nebo odejmuta. Pokud by však žalobce nedoložil přehled aktivit při hledání zaměstnání, dávky by mu byla po předchozím upozornění odejmuta, konkrétně – pokud nedoloží tyto aktivity v měsíci listopadu, příspěvek na živobytí by mu byl odejmut od 1. 11. 2010.

Pokud jde o definici vymezenou dále citovaným rozsudkem, krajský soud se v souzené věci odchýlil částečně od této definice zásahu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2008, č. j. 3 Aps 3/2006-54, *faktické jednání správních orgánů musí pro to, aby bylo "zásahem" ve smyslu § 82 s. ř. s., naplňovat mj. dva znaky: 1) musí jít o aktivitu (úkon), nemůže se jednat o pasivitu (nekonání) správního orgánu, a 2) úkon musí být pro osoby, vůči nimž směřuje, závazný tak, aby tyto osoby na základě tohoto úkonu byly povinny něco dát, konat, nekonat (opominout, zdržet se) či strpět*. Soud dospěl k závěru, že právě v souzené věci může dojít k naplnění všech znaků zásahu i v případě, kdy se nejedná o aktivitu správního orgánu. V tomto ohledu odkazuje na již výše podané odůvodnění. K tomu soud doplňuje, že jiným posouzením by mohlo dojít k odepření přístupu k soudu.

Soud rozhodl ve věci rozsudkem tak, že žalobu zamítl proto, že se zabýval věcí samou. Tento postup je v souladu s právním názorem, vysloveným v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2008, č. j. 8 Aps 6/2007-247, č. Sb. NSS 1773/2009, www.nssoud.cz, podle kterého *posouzení, zda úkon správního orgánu může být pojmově nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením ve smyslu § 82 s. ř. s., je otázkou důvodnosti žaloby (součástí rozhodnutí ve věci samé), nikoli otázkou existence podmínek řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s.ř.s.*

Soud ve věci rozhodl při jednání dne 1. 11. 2011 i přes žádost žalobce o odročení jednání nejdříve na druhou polovinu ledna, protože neshledal omluvu žalobce jako řádnou, řádně doloženou, dostatečně motivovanou a důvodnou a důležitou i s ohledem na celou souzenou věc. Žalobce uvedl, že se nemůže k soudu dostavit ze zdravotních důvodů, ty neupřesnil, pouze uvedl, že není schopen chůze a proto nemůže doložit potvrzení lékaře. Dále žalobce uvedl, že v období září až prosinec trpívá problémy, jejichž nástup je urychlený a nevyzpytatelný. Soud tyto důvody neshledal jako natolik důležité, aby kvůli nim podruhé odročil jednání, protože podle potvrzení lékaře ze dne 26. 10. 2011 nebyl žalobce schopen schůze od 25. 10. 2011 a předpokládaná doba těchto obtíží byla 2 – 3 týdny a nadto žalobce

osobně podal dle sdělení žalovaného další podání na podatelnu žalovaného dne 23. 11. 2011. Žalobce byl soudem upozorněn, že náležitá omluva je spjata s předložením písemné lékařské zprávy, z níž by vyplývala nemožnost žalobce dostavit se k nařízenému jednání soudu. Celé řízení v souzené věci nadto bylo zdlouhavé pro nedostatky náležitostí žaloby a následně v souvislosti s rozhodováním o přezkoumání rozhodnutí o zamítnutí žaloby ve věci příspěvku na živobytí citovaného výše. Původním důvodem žaloby v souzené věci bylo dosáhnout vyplacení příspěvku na živobytí za listopad 2010, k tomu však došlo dle dokladu předloženého žalobcem 13. 12. 2010. Skutečnosti podstatné pro rozhodnutí ve věci byly jednoznačně zjištěny a prokázány, nebylo o nich mezi účastníky sporu. Výslech žalobce by proto nemohl přinést žádné nové okolnosti, které by rozhodnutí soudu mohly ovlivnit a proto rozhodl soud při jednání bez žalobcovy přítomnosti. Pro úplnost soud dodává, že soud prvé žádosti o odročení jednání žalobci vyhověl a žalobce byl poučen o typu řízení v odročení jednání ze dne 31. 10. 2011. Soud vzal rovněž v úvahu i skutečnost, že žalobce požaduje po státu náhrady či zadostiučinění za nepřiměřené délky správních a soudních řízení.

O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože se jich žalovaný vzdal a žalobce neměl právo na náhradu nákladů řízení, protože v něm byl neúspěšný.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně, ve lhůtě do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci, písemně ve dvojím vyhotovení. Od 1. 1. 2012 se kasační stížnost podává přímo k Nejvyššímu správnímu soudu.

V Olomouci 30. 11. 2011

JUDr. Martina Radkova
samosoudkyně